

Viorel Darie

Viorel DARIE

Grandoarea Chinei

Coperta: Elena-Liliana Fluture
Culegere și tehnoredactare: Doina Neculai
Redactor: Petre Rău

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DARIE, VIOREL

Grandoarea Chinei / Viorel Darie. - Galați : InfoRapArt,
2010

ISBN 978-606-92540-1-1

821.135.1-992

913(510)(0:82-992)

Editura InfoRapArt
2010

Copyright © 2010 - Toate drepturile aparțin autorului

Viorel DARIE

Grandoarea Chinei

**Editura InfoRapArt
2010**

Himalaya

După ce ne-am luat rămas bun de la ai noștri și după ce am trecut de formalitățile de vamă, am fost îmbarcați pentru avionul de Beijing. Era prima mea călătorie cu avionul, așteptam cu mare nerăbdare să mă văd în avion, să admir lumea de acolo, de sus. Plecam spre China pentru a asigura asistență tehnică în domeniul calculatoarelor pentru niște sisteme de calcul românești vândute în China.

Împreună cu un coleg am urcat cu emoție scările avionului. Apoi ne-am ales locurile care ni s-au părut mai strategice, pe la hublouri, de unde speram să vedem cât mai bine toate amănunțele călătoriei. După încă câteva minute, când afară deja se întunecase de-a binelea, iată, s-a dat semnalul de decolare. Avionul s-a urnit încet din loc, ca un autobuz greoi, apoi a început să dea ocol pistelor, până spre capătul celei de decolare. Motoarele au început să funcționeze mai autoritar, avionul a pornit să se deplaseze pe pistă, la început cu “pași mărunți”, apoi din ce în ce mai accelerat, până ce ne-am trezit aruncați în sus, ca de pe o pernă de aer, iar toate detaliile de pe pământ au rămas, în mare viteză, în urmă. Avionul, dintr-un autobuz cum părea la început, devenise acum un vultur al cerului, vultur în aripile căruia ne-am încredințat soarta pe durata acestei călătorii.

De la înălțimi de sute de metri începură să defileze luminile cartierelor Bucureștiului. Dar spectacolul acesta s-a terminat repede. Avionul a intrat într-un strat de nori, încât spre pământ nu se mai vedea nimic. Nimic, nici în jos, nici înspre

cer. Beznă desăvârșită. După încă un sfert de oră a apărut o schimbare: norii rămăseseră sub avion. Începeam să vedem constelațiile de pe cer. Vedeam jos totul, ca un disc negru întinzându-se până la marginea pământului. Așa am călătorit până ce am trecut de Istanbul. Iar când ne-am pierdut speranța să mai vedem ceva și când mulți dintre pasageri adormiseră, uitându-mă încă odată prin hublou am observat că atât pământul cât și cerul au început să ne ofere spectacole extraordinare. Sus, un cer senin, dar negru, ca de catifea, întunecat, cu mii de stele de cele mai diverse mărimi și configurații, se lua la întrecere cu frumusețea luminilor care împodobeau noaptea localități nesfârșite aflate pe o rază de sute de kilometri, risipite pe pământul Turciei, apoi ai Siriei. Mă uitam la ceas, era ora 9, adică ora 10 noaptea după ora locală a Asiei Mici. Mi-a trecut prin minte că, în acele locuri ale Anatoliei, în urmă cu vreo două mii de ani, până și cohortele romane în drumul lor spre Orient își instalau străji la acel ceas de noapte. Veacuri de-a rândul călătoreau oștiri cu săptămânile, poate cu lunile, peste aceste ținuturi muntoase, sub cerul și constelațiile acestor locuri pustii. Iar noi, acum, cu avionul, trecurăm toate aceste ținuturi în doar câteva minute!

M-am trezit din meditație zăbind ivirea unei diademe uriașe de lumini, cu adevărat maiestuoasă, atunci când avionul nostru, în mod intenționat și cu aripile înclinate, a dat un ocol deasupra splendidului oraș de lumini: Teheranul. Ce spectacol, câtă frumusețe! Dacă cei din vechime ar fi avut în vreun fel posibilitatea să vadă un asemenea spectacol de lumini, oare cum ar fi sunat poveștile din cele „1001 de nopți”?

După Teheran, localitățile s-au rărit. Au început să apară pustii, ceața s-a întesit, încât multă vreme n-am mai văzut mare lucru. Până când, pe neașteptate, după ce avionul nostru coborî sub nori, am început să vedem măreția unui alt oraș: Karaci, oraș din Pakistan, situat la țărmul mării. Acesta a fost la

început,, așa cum îmi știam, o platformă pentru avioanele engezești care stăpâniseră multă vreme Pakistanul și India. Acum a devenit un puternic oraș comercial.

În următoarele clipe se anunță aterizarea noastră la Karaci, iar spectacolul era unul feeric. Orașul pakistanez, construit sub ocupația engleză, în pofida miilor de străzi comerciale și a milioanele de căsuțe sărăcicioase, părea un oraș sistematizat, bine organizat, cu șiruri de străzi drepte, paralele, nesfârșite, luminate feeric de luminile nopții. Era ceva înălțător.

În câteva minute am aterizat pe aeroportul din Karaci.

*

După ce avuseserăm climatizare tot drumul cu avionul, nu ne-a venit a crede ce ni s-a putut întâmpla la coborârea pe aeroport. În miez de noapte un val de căldură sufocantă ne-a izbit în față, așa încât aproape că nici nu mai puteam respira.

Am fost duși cu niște autocare spre niște săli imense ale aeroportului. Aveam de așteptat trei ore în aeroport, pentru realimentarea avionului. Nu aveam voie să părăsim sălile acelea de așteptare, iar atunci când, din curiozitate, am încercat totuși, am fost surprinși și opriți de câțiva soldați sobri, în uniformă. Ni s-au părut toți tucurii, tucurii rău de tot. De, probabil așa-i pe aici, prin țara asta vecină cu India.

Și ca și cum căldura aceea înnăbușitoare în miez de noapte n-ar fi fost suficientă, în aer mai era și o umezeală teribilă, de se uda cămașa learcă, cât ai clipi. Însă nu se putea face nimic, trebuia să te obișnuiești să trăiești direct la 40 de grade, sub o umezeală cumplită. La toate acestea se mai adăuga încă un flagel: țânțarii. Fără comentarii!

Încercam să mă aleg cu ceva din vizita aceea gratuită la Karaci. În incinta aeroportului se aflau shop-uri nenumărate. Nu aveam bani pentru cumpărături și de umblat prin shop-uri,

dar vroiam să ne clătim ochii. Doar trezeam speranțe deșarte în ochii vânzătorilor din schimbul de noapte al acelor magazine ticsite cu bijuterii, podoabe, mult aur și câte și mai câte obiecte artisanale. Ne uitam și plecam. Unii vânzători, dintre cei mai experimentați, știau că românii n-au bani să cumpere ceva de la shop-ul lor, de aceea nici nu se sinchiseau să deschidă ochii la trecerea noastră pe lângă taraba lor.

Până la urmă am obosit să ne plimbăm fără rost pe la galantarele acelea cu aur și bijuterii. Știam că acolo, la Karaci, se intersectau călători din tot felul de neamuri și religii. Unii erau musulmani, alții hinduși, budiști etc. Dar erau și mulți creștini. Erau fel de fel de oameni, bogați, săraci, tineri, bătrâni. Cu predilecție îi vedeai pe cei care umblau cu cămăși lungi și albe. Albul acela însă al cămășilor, de atâta drum, umezeală și trudă, nu mai era un alb adevărat, ci unul mai spălăcit.

*

A venit și momentul eliberării din acel chin al căldurii și umezelii. Am fost îmbarcați iarăși în avionul nostru Tarom. Un avion dârz, deși mic în comparație cu alte aparate aflate pe acolo pe aeroport, care erau dintre cele uriașe, cu câte trei etaje, transportând câte 300 de pasageri și călătorind spre destinații dintre cele mai strălucite: Frankfurt, Zurich, Londra.

Avionul nostru a decolat. Surpriza imediată a fost aceea că a sosit pe neașteptate ziua, cu trei ceasuri mai devreme decât ne așteptam noi. Da, era efectul fusului orar. La îmbarcare încă era întuneric, dar când avionul s-a ridicat în aer dintr-odată s-a făcut lumină, a apărut un soare imens la orizont, de aur curat, și s-a înălțat repede pe cer, risipind energie în toate ungherele acelor zări toropite de noapte. Fără să vreau, m-am gândit la giganticele stele albastre.

Eram mândri de avionul nostru, acest vultur semeț, negru, ba albastru, care se avânta cu un optimism fără seamăn spre înălțimile cerului. În jurul nostru se vedeau întinderi nesfârșite ale uriașei Deltei a Hindusului, cu multe milioane de căsuțe și gospodării în jurul lor. Întreaga întindere era presărată de nenumărate canale pe care locuitorii acelor ținuturi au știut să le construiască, sau poate au fost învățați de englezii colonialiști care au avut tot interesul să dezvolte zona. Aproape toate parcelele acelor așezări omenești aveau forme pătratică, parcă ar fi format o tablă infinită de șah. Oare câte partide s-au jucat pe acea tablă, câți locuitori au locuit, apoi au plecat din acele locuințe vremelnice ale câmpiei Hindusului!

De la o vreme, întinsa câmpie s-a întunecat, iar în direcția de zbor au apărut cetăți strălucitoare de nori învolburăți care - mi-am dat seama - acopereau un masiv muntos respectabil. Dar cel mai negru și mai înfricoșător dintre nori acoperea un anume munte din masiv, un munte izolat, imens. Ce mai munte! Vedeam chiar vestitul vârf K2, la granița dintre Pakistan și China. Am crezut o vreme că zburam peste Munții Hymalaya. Dar nu puteau să apară în calea noastră chiar așa de repede semeții munți din Hymalaya. Abia peste un sfert de oră, într-adevăr, începuserăm să traversăm Munții Hymalaya.

Stiuardesele de serviciu în avion erau acum pakistaneze. Frumoase și ele, de fapt știam că orice nație are specimene de o rară frumusețe. După ce am fost serviți, drept masă de prânz cu omlete în stil pakistanez, ni s-au adus câte două pături de fiecare, să ne culcăm, căci rataserăm noaptea de somn din cauza escalei de la Karaci. Poate că la mijloc putea fi și tactica știută că, copilul care doarme nu cere de mâncare. Călătorii chiar asta au și făcut: s-au învelit cu pături și în scurt timp au adormit. Eu însă am rămas mirat de felul în care călătorii aceștia au putut părăsi atât de repede ferestrele avionului în timp ce afară se desfășurau o mulțime de frumuseți rare.

Exista însă cineva, aproape de mine, care nu dormea. Avea un carnețel în mână și părea că-și notează impresiile de călătorie. Fiind singurii călători care nu dormeam, am făcut cunoștință. Se numea Ciontea și era din Cluj.

Câtă admirație poți simți într-un avion care, la altitudini de peste 10 km, învinge până și cele mai semețe și sălbatice prăpăstii de pe întreg globul pământesc! Priveliștea era uimitoare și emoționantă. În direcția soarelui, sute de masive muntoase, gigantice, pline în vârfuri de zăpezi veșnice, cu creste și povârnișuri ce păreau inaccesibile, cu păduri și ape bogate la poalele lor, sălbatice pe sute de kilometri. Fiecare munte înalt purta un nor deasupra capului. Mărimea norului depindea de mărimea muntelui. Păreau că nu aveau nici cea mai mică șansă să scape vreodată de sclavia muntelui, părea că muntele și norul săi se logodiseră pe vecie.

Mă întrebam dacă trăiesc ființe omenești la poalele muntelui. Mi se părea că niciun picior de om nu se putea hazarda pe asemenea meleaguri prăpăstioase și întunecate, acolo unde pădurile erau de nepătruns, acolo unde râurile cădeau în prăpăstii, în hăuri nesfârșite, unde doar vietățile sălbatice ale locurilor puteau ști cărările și rostul lucrurilor.

Peste acest imens ocean de masive colțuroase care amenințau cerul, care înghețau văzduhul imensei pustietăți, avionul nostru a trecut lin, în doar jumătate de oră. Câți ani i-ar fi trebuit unui om să străbată cu piciorul acele prăpăstii? Chiar îmi trecu prin gând: dacă avionul nostru s-ar prăbuși în acele abisuri, ce șanse ar mai fi de salvare? Dar, depășind asemenea socoteli, mi-am zis: Doamne, apară-mă de orice rău! Așa m-am liniștit și am putut rămâne în continuare la hublourile avionului să priveac în continuare în liniște măreția peisajului.

Masivele falnice ale Munților Hymalaya dispăruseră lateral, intrasem într-o altă zonă. Un ocean de nori cețoși și întunecați cuprinseseră totul. Întunericul a durat vreo 20 de

minute. Când negurile s-au îndepărtat precum în basme o altă splendoare a lumii începu să se desfășoare în fața ochilor: Tibetul. O întindere cât o țară mare, plină de păduri și pășuni nesfârșite și de pustii. Întregul peisaj abunda în imagini cu văi domoale, rețele de canale care păreau mărunte și întortocheate și care, la lumina soarelui, străluceau ca niște panglici de argint. Mici de tot, ici acolo, se vedeau așezări tibetane, în zonele mai facile de locuit. Și toate aceste întinderi care păreau o uriașă câmpie știam că erau, de fapt, ele însele la peste cinci mii de metri altitudine!

După încă o oră de călătorie peisajele s-au schimbat iarăși, fundamental. În dreapta, dinspre razele soarelui apărură munți înalți de o rară frumusețe, cu jumătăți acoperite cu zăpezi veșnice. Erau Munții Kun-Lun, mândria Chinei. Și ei chiar țineau la rangul lor, susținând câte un nor, ca pe o căciulă peste vârfulurile cele mai înalte.

Când avionul s-a aplecat o clipă pe o aripă, parcă special să vedem mai bine splendoarea Munților Kun-Lun, fortăreața naturală de munți mi s-a părut ca o bijuterie a pământului, ca o coroană împărătească. Îmi închipuiam câte legende străvechi chinezești proslăveau acest masiv muntos!

După un timp privirea îmi căzu peste niște peisaje pierdute cu mii de kilometri mai jos. Se mai vedea încă pământul, dar sub o ceață subțire care cuprindea totul. Cu timpul imaginea s-a mai limpezit. Vedeam niște munți cu niște nervuri de văi, dar fără ape. Vegetația lipsea mai peste tot. Mai încolo părea că peste tot e nisip, dune de nisip. M-am lămurit într-un târziu, zburam peste renumitul pustiul Gobi. Mai târziu mi-am dat seama că nu toate acele forme de relief erau dune, unele erau doar niște dealuri mici pe care chinezii nu le-au lăsat pustiului, ci au construit pe ele terase pe care sădeau ceea ce avea șanse să crească, anume viță de vie, pomi fructiferi, iar uneori chiar și orez! E minunat cum acest popor, prin hărnicie și tenacitate, a

reușit să smulgă pustiului pământul roditor de acolo de unde alții s-ar lăsa păgubași.

Mai aveam puțin până la Beijing. Deja zburam peste un fluviu uriaș, strălucitor în lumina soarelui. Era fluviul Huang He (Fluviul Galben). Curând au apărut semne că am coborât deja în Câmpia Răsăriteană a Chinei. Peste încă o jumătate de oră zburam de-adevăratelea deasupra zonei intens locuite a Chinei. Se vedeau mii de localități, întinse la orizont cât vedeai cu ochii. Toate satele și ogoarele erau sistematic orientate de-a lungul unor canale care brăzdau câmpia. Nu mă săturam de admirație, văzând acele sute de kilometri de culturi irigate, ogoare de o regularitate perfectă, culturi cu rânduri perfecte, peste tot unde te uitai. Satele erau așezate cu grijă, să nu ia mult din terenul cultivabil. Vedeam chiar și oameni, ca niște puncte, lucrând pe ogoare. Poate erau plantații de orez, baza de hrană în China, așa cum la noi erau grâul și cartoful. Privind munca chinezilor am înțeles mai bine crunta bătălie pentru pământ și apă, pentru hrană - esența vieții.

S-a vestit aterizarea la Beijing (Peking, cum a fost cunoscut o vreme). Începură să se trezească pe rând călătorii care până atunci dormiseră adânc sub pături. Avionul nostru, ateriză lin pe o pistă a Beijingului, apoi a fost aliniat alături de alte aparate de zbor aflate la sol. Soarele era deja spre asfințit. Ziua trecuse repede, am zburat doar 7 ore de la Karachi? Iarăși efectul de fus orar: mergând spre Răsărit cu avionul, ziua și noaptea se scurtează.

De cum coborâsem pe scara avionului am intrat într-o altă lume. Era așa de exotic să vezi cum niște oameni bruneți, mai mici de statură ca europenii și vorbind o limbă neînțeleasă, preluaseră toate activitățile cotidiene. Erau fete chineze, părând foarte serioase, pe la registraturile aeroportului. Erau polițiști bruneți, care păreau cam severi. Vânzători, taximetriști și tot felul de alți funcționari.

Primele impresii din Beijing

După ce am aterizat la Beijing, chiar de a doua zi am plecat cu un automobil spre punctul în care se afla centrul de calcul unde urma să asigurăm asistența tehnică. Șoferul, un cetățean mai în vârstă, purtând o șapcă specific chinezească pe cap, ne-a dat mâna zicând amabil „Ni hao”, adică ”Buna ziua”. Mașina noastră a început să gonească pe bulevardele largi ale capitalei dar, pe cât de largi erau aceste bulevarde, pe atât de înțesate erau de bicicliști și de mașini care claxonau toate, într-un mare vacarm. Am presupus că la ora aceea erau milioane de bicicliști pe stradă. Cei care nu erau pe biciclete, se înghesuiau în autobuze pline ochi, cam tot la fel cum era în Bucureștiul nostru pe vremea lui Ceaușescu. Nu eram deloc impresionat de acest aspect. Mă uitam cu multă atenție la chipurile oamenilor de pe stradă. Aveau fețele aprinse, purtau costume muncitorești albastre, uneori verzi, cu sau fără șapcă pe cap, pedalând încruntați pe biciclete, pe șoselele asfaltate. Toți păreau să aibă chipuri serioase, privire severă, de un calm perfect. Și nu prea aveau motive să fie așa de calmi, căci avansarea bicicliștilor, dar mai ales a mașinilor, se făcea destul de anevoios: multe intersecții, semafoare, accidente etc. Era un vacarm de nedescris și un zgomot infernal de claxoane. Automobilul apăruse de ceva timp în oraș, dar era o plagă pentru populația care, în mare parte, se folosea de biciclete pentru a se deplasa, la muncă sau oriunde în altă parte. Existau multe autobuze, dar traseele erau puține, nu puteau acoperi toată rețeaua uriașă de străzi ale orașului.

Chinezii sunt oameni mici de statură în general dar, în schimb, sunt foarte vioi și energici. Chipul lor exprimă multă hotărâre, demnitate, fermitate. Sub îmbrăcămintea modestă, de tip uniformă, se ascundeau oameni cu spirit elevat, plin de finețe, atenți, curajoși, cinstiți, cu intenții dintre cele mai naturale. Căutau să fie ceremonioși, deși se părea că asta nu era în firea lor.

Locuitorii din Beijing par mult mai tineri decât vârsta lor adevărată. Aproape că nu le poți ghici vârsta. Dacă chipul lor, dar și vorba, păreau aspre, asta era rezultatul luptei lor milenare cu vitregiile vieții: nisipul pustiurilor, musonii cu vânturile lor, greutățile traiului de zi cu zi. Speram să găesc Beijing-ul ca pe un oraș modern, precum alte mari metropole ale lumii. Însă un european ca mine trebuia să-și revizuiască concepția despre un oraș mare asiatic: orașul e mare prin conținut, nu prin forme. Mai în glumă, mai în serios, un coleg de-al nostru spunea că Beijing-ul este un „sat mare de opt milioane de locuitori”. Poate avea dreptate, exceptând cele câteva magazine și hoteluri mari de prin centru, restul cartierelor aveau aspect de târguri, cu o mulțime de prăvălii în centru și o rețea infinită de străduțe spre margine. Casele din cartiere rareori aveau etaje, păreau sărăcăcioase și înțesate de populație. Rar de tot vedeai în aceste cartiere construcții moderne, de pildă intrări în metrou. Peste tot însă, fie în centru, fie în cartierele mărginașe, străzile erau înțesate de bicicliști. Aceștia ieșeau dimineața din case și se îndreptau spre o fabrică sau vreun alt loc de muncă, iar seara se întorceau spre casele lor, ca spre niște dormitoare.

Dacă te rezumi doar la cele ce v-am descris până acum, te întrebi: Atunci unde este faima acestui oraș? Trebuia să mai aștept. Doar după vreo lună - două de locuit în Beijing, începi să simți adevărata lui putere economică și socială.

Nu ești chinez dacă nu vezi Zidul chinezesc

De cum sosisem în China colegii mei care se aflau mai de mult aici ne-au spus că vom fi duși, cât de curând, să vizităm Zidul chinezesc. Eram foarte nerăbdător să vină ziua aceea. Și iată că, într-o duminică, suntem îmbarcați în câteva automobile chinezești și gonim cu viteză pe o șosea asfaltată ce se îndrepta spre munții cei mai apropiați unde începea Zidul chinezesc.

Admiram cu mare atenție locurile prin care treceam. Întâlneam pe șosea chipuri de țărani exotici, arși de soare, cu pălării de paie pe cap. Se uitau uimiți după mașinile noastre, văzând străini în ele, deși pe acolo turiști sunt mai tot timpul.

De o parte și de alta a șoselei vedeam plantații de orez, cele veșnic nesătute de apă. Deși era duminică, țărani ieșiseră conștiincioși la treabă pe câmp. Cultivarea orezului era ocupația lor sfântă de fiecare zi. Întâlneam însă și grupuri pitorești de locuitori de-a lungul șoselei. În speță, niște țărani strunind grupuri de catâri ce se străduiau să tragă câte un car gol, sau niște căruțe încărcate cu saci mari cu marfă de piață. Vântul intens creaa aici acolo mici vârtejuri de praf de nisip.

Treceam și prin sate care păreau bine organizate, cu grupuri de locuințe împrejmuite cu câte un zid cenușiu sau roșiat. Eram deja departe de Beijing, iar în zare apăruseră munții semeți și prăpăstioși spre care ne îndreptam cu viteză. Mă așteptam să-i văd împăduriți sau plini de pășuni. Dar munții aceia arătau cu totul altfel, păreau în întregime pustii, pietroși, foarte abrupti și stâncoși. Rar puteai zări pe acești

munți pini singuratici sau un soi de iarbă care se încăpățâna să crească pe aceste locuri care cunoșteau foarte rar ploaia.

Mare surpriză a fost pentru noi când, într-un defileu din apropierea Zidului chinezesc, am văzut câteva coline colorate cu un soi de arbust care îndrăznea să înflorească în acele aprige zile de arșiță. Peisajul era emoționant, prin atitudinea și semeția lui, dându-ne posibilitatea să cunoaștem mai bine cum arată o stepă sau o prerie precum cele din Vestul Sălbatic. Case și ogoare mici continuau să populeze cu îndărătnicie orice porțiuni de pământ ce ar putea rodi. Ogoare mici, împrejmuite cu pietre adunate pe margine.

Porțiunea renovată a zidului chinezesc

Înaintând pe defileu am început deja să vedem munții cu prăpăstii sălbatică, uriașe pietre pe vârful străjuind de sus abisurile și culmile, stânci care de milenii amenințau să se prăvălească la vale în hăuri. Spre uimirea noastră, iată că au

început să apară și primele porțiuni ale faimosului Zid chinezesc.

Priveliștea m-a emoționat. Știam că acest zid este lung de cel puțin 6000 de kilometri. Această construcție gigantică, grandoarea ei - ceea ce se poate vedea cu ochiul liber chiar și de pe Lună - este una fără pereche în lume. Zidul chinezesc a fost construit peste cele mai prăpăstioase culmi ale munților, peste abisuri, nimic nu le-a stat în cale constructorilor pe o întindere de peste 6000 de kilometri! Într-adevăr, zidul a fost gândit să ocupe cele mai strategice poziții din lanțul muntos străbătut, pentru a fi cât mai ușor de apărat din calea invadatorilor huni, sau mongoli, sau ale altor neamuri războinice și hrăpărețe.

Am urcat pe o șosea abruptă, pe spinarea unei porțiuni restaurate de zid special pentru turiști. Când am ajuns undeva sus, începurăm să ne dăm seama de adevărata măreție a construcției. Zidul avea circa 5-7 metri înălțime, lățime cam tot atâta, din loc în loc erau turnuri de control mai înalte, cu scări și adăposturi. Puteam vedea cum zidul șerpuiește peste cele mai inaccesibile creste, peste abisuri, pierzându-se mult mai departe în munții de la orizont.

Stând pe zid într-un loc în care se vedea bine spre partea de câmpie ce se îndrepta spre Mongolia, se putea zări o pădure care cred că era de molizi. Acolo, îmi imaginam, se pregăteau atacurile mongolilor asupra zidului. Îmi închipuiam cum acele cohorte de barbari veneau să-i înfrunte pe chinezii de pe ziduri,

fără să aibă vreodată succes. O singură dată se menționează în istorie că apărarea zidului a cedat, și asta datorită unei trădări, moment în care China a și fost cucerită.

Privind zidul, îmi imaginam cum erau folosite crestele acestora pentru transportul oștirilor, a turmelor de oi, a alimentelor de pe spinările măgarilor care se puteau deplasa lesne pe creastă, de-a lungul zidului. Mă gândeam și la milioanele de chinezi, de-a lungul a unui mileniu și mai bine, la cei care au muncit la ridicarea acestor construcții memorabile, mulți dintre ei dându-și chiar și viața la muncile chinuitoare și periculoase care au fost necesare la construirea zidului. Cu jertfe s-a putut aduce tihna marelui Imperiu Chinezesc, mare cât un continent și puternic dezvoltat în văile celor două fluvii legendare: Huang He (Fluviul Galben) și Yangtze (Fluviul Albastru).

Restaurat pentru turiști, zidul chinezesc oferea totodată și o posibilitate foarte convenabilă pentru fotografiat. Se aflau foarte mulți chinezi pe zid. Erau zâmbitori, fericiți că au ajuns și ei să vadă Zidul cel măreț al patriei lor. Printre ei se obișnuiește să se spună că nu e chinez cel care nu a ajuns măcar odată la Zidul chinezesc. Păreau ispitiți să se lase pozați de străini. Însă acest lucru, nu se știe de ce, era interzis. Aflaserăm că unii dintre ei chiar au pățit-o, după ce au făcut poze cu străinii. Erau supravegheați permanent, iar dacă nu țineau cont de interdicție, li se confiscau filmele.

Mormintele dinastiei Ming

După ce am coborât de pe abruptul zid chinezesc, la întoarcere pe același defileu, după o călătorie pe niște câmpuri ce păreau ingenios irigate, dar pe unde și vântul ridica în slăvi trombe de nisip, iată-ne ajunși într-un parc imens, superb, cu plantații de pomi pe o suprafață întinsă, așezate în configurații ornamentale de o perfectă simetrie. Mai departe am ajuns la clădirile unui complex muzeal. La intrare în complex se aflau câteva sculpturi de mari dimensiuni, situate de o parte și de alta a unei alei largi, statui ce reprezentau busturi de animale mitologice sau ale unor slujbași imperiali, toate împodobind solemn intrarea într-un vast complex de pagode ce erau construite peste mormintele împăraților dinastiei Ming. Acolo erau 13 morminte aparținând cunoscutei dinastii, din cei 16 împărați câți a avut aceasta în total. Prin anii 1500, când în Moldova mai domnea Ștefan Cel Mare care a construit mănăstirea de Putna, sau pe când Petru Rareș și Mihai Viteazul duceau luptele împotriva tătarilor și turcilor, aici, la Răsăritul marelui continent, împărații kitai trăiau într-o pace desăvârșită, încât reușeau să-și construiască complexe de palate, precum reprezentarea la scară redusă a vastelor palate ce compun Palatul de Iarnă sau Palatul de Vară. Toate aceste pagode sunt astăzi de admirat, datorită rafinamentului construcțiilor lor din lemn, suple, îmbrăcate cu cărămizi, vopsite în culori roșiatice, culori caracteristice culturii chineze. Dar în China există și alte culori tradiționale, spre exemplu albastrul intens al țiglelor de ornament de pe acoperișurile pagodelor. Sau galbenul auriu,

culoarea specifică atât de frumoaselor acoperișuri ale pagodelor de lemn, dar și a ceramicii acestora.

La unul dintre mormintele împăraților am vizitat unele vitrine uimitoare, cu obiectele lor de aur și de jad. Două dintre ele erau cele mai strălucitoare coroane împărătești, pline de ornamente cu dragoni (simbolul puterii imperiale) și o bogăție de pietre prețioase. Am coborât apoi în câteva săli subterane, acolo unde fuseseră descoperite mormintele propriu zise. Acolo erau înmormântați împărații și demnitarii cei mai de seamă ai împărăției.

Datorită complicațiilor sistemului funerar din zonele descoperite, s-au lansat fel de fel de teorii, povești incredibile despre cruzimea împăraților. Se spune că, atunci când un împărat murea, era îngropată odată cu el întreaga curte a împăratului, slujbași și soțiile împăratului încă în viață. Mai plauzibil este însă să se creadă că mormântul pregătit pentru un împărat era folosit apoi și pentru înmormântarea slujbașilor săi

aproiați și a soțiilor care mureau înainte împăratului. Asta până se construia un nou complex funerar de către următorul împărat. Există însă teorii nesfârșite în jurul acestui subiect, al mormintelor dinastiei chineze Ming.

Se spune că fiecare pagodă este astfel făcută încât să nu se utilizeze nici un cui, sau vreun alt obiect de legătură din fier. Numai piatra, lemnul și ceramica trebuiau folosite.

Pagodele principale sunt situate pe un teren mai înalt, o colină ridicată de oameni și împrejmuită cu ziduri. În complex erau o mulțime de copaci, mici, forțați să crească mici, dar vechi de sute de ani.

Privind aceste complexe împărătești gândul te duce că marii împărați evitau să zidească construcții spre proslăvirea lor în locurile cu vegetație bogată. Ei preferau locuri mai aride din împărăție, în care piatra să fie elementul de construcție și

de perpetuare a memoriei puterii lor, chiar și după moartea suveranilor.

*

La ieșire din complexul mormintelor dinastiei Ming ne-a surprins o furtună de nisip în toată puterea ei. S-a stârnit, ca din senin, un vânt puternic, văzduhul s-a întunecat, nisipul s-a ridicat în slăvile cerului, în jurul nostru nu mai vedeam nimic, în afară de întuneric amestecat cu nisip. După un sfert de oră, furtuna a încetat, iar noi am putut să redeschidem geamurile automobilelor, să le desprăfuim și să plecăm de acolo spre locuri mai liniștite, adică spre Beijing. Nu poți uita însă o asemenea întâmplare niciodată!

Palatul de Iarnă, numit și Palatul Interzis

Chinezul de rând de astăzi, la fel ca și turistul străin de pretutindeni, se bucură de un privilegiu la care acum un secol nici nu putea visa: să hălăduiască în voie prin toate grădinile și palatele puternicilor împărați chinezi, cei care impuneau teamă și respect în jumătatea de răsărit a continentului asiatic. Într-un astfel de palat chiar și slujbașii cei mai de seamă ai împărăției purtau anevoie capetele pe umeri. Azi, numai după două ore de umblat prin Palat, vizitatorul iese cu capul greu, adâncă istorie încă apăsând asupra conștiinței oricărui, amintirile încă par vii și prezente la tot pasul.

Faima, aureola împărătească, excesul bogățiilor sau a funcțiilor însemnate dar primejdioase, au dispărut. Însă, odată cu ele a dispărut și farmecul palatului împărătesc.

Vizitând de câteva ori Palatul de Iarnă (palatul împărătesc din centrul orașului), fie de unul singur, fie în grup, încercam, punându-mi imaginația la lucru, să reconstitui starea de spirit din Palatul de odinioară. De fapt, pentru un turist grăbit, e greu să dai semnificație străvechilor porți și ziduri care înconjurau Palatul de Iarnă. Mai mult decât un mijloc de a izola poporul de rând de casa împăratului nu-mi puteam imagina. Dar zidul care înconjura palatul putea însemna altceva mai degrabă, era un simbol. Un simbol al distanței dintre împărat și muritorii de rând. Era simbolul puterii împăratului, simbolul unei prosperități de neimaginat.

Palate din Orașul Interzis

După ce pătrunzi printr-una din cele trei porți gigantice de la intrare în Palat, distanțate cam la 100 de metri una de alta, plăti o modică taxă de intrare de doar 5 fâni (100 fâni = 1 Yuan), devii dintr-odată liber să umbli prin tot palatul. Imensul complex imperial are și acum construcții anexe, în care probabil că au locuit în vechime ostașii împăratului, cei care-l păzeau cu sabia și sulița. Azi nu mai poți intui măcar ordinea și supunerea seculară care domnea în rândul acestor slujbași ai

împăratului. Când un vizitator reușea să treacă de aceste ziduri de soldați păzitori, intra într-o curte feerică, uriașă ca întindere, pietruită cu măiestrie, în marmură, și întinsă pe hectare întregi. La marginea acestei curți se mai pot vedea grajduri împărătești (acum prăvălii de suveniruri). În centrul curții uriașe era un palat stil pagodă în care, cândva, cel mai probabil că-și făcea prezența însuși împăratul. Întâlnirile cu împăratul nu erau o joacă, acolo se venea cu treburi deosebit de importante. După aceste întâlniri te puteai alege fie cu o funcție însemnată de stat, ca recompensă, fie cu ce era cel mai rău: dizgrația împăratului, pierderea funcției, uneori chiar și a capului.

Azi trecem fără pic de emoție pragul pagodei de la intrare în palatele împăratului. Oricât de mare și frumos era acest prim palat în drumul spre tronul împăratului, din el ajungeai, în fine, la palatul-palatelor, o construcție superbă în care se afla tronul propriu zis al suveranului. Acest palat era greu de imaginat în construcția și arhitectura sa. Cu greu îți puteai imagina ceva mai grandios. Forma exterioară a sa, coloanele, scările de acces din marmură, ornamentele acoperișurilor, a pridvoarelor, dovedeau prezența unei sinteze a celei mai rafinate și impunătoare măiestrii arhitectonice ale milenarei civilizații chineze. Toate curțile erau pavate. Toate treptele erau pavate cu marmură. Zidurile ornamentate străluceau în lumina unor culori vii: roșu, galben, albastru. Dragoni, demnitari, scene mitologice revărsate în abundență pe ziduri și pridvoare. Ceva greu de descris în cuvinte.

Dar nicăieri nu-ți erau răscolite sentimentele mai mult ca în interiorul palatului care era sala tronului împăratului, cel mai mare împărat al lumii. Acest tron imens, decorat cu ce putea fi mai scump și impunător, îți crea parcă o oarecare teamă instinctivă, care te pune în situația să te întrebi ce cauți acolo. Doar împăratul mai lipsea ca să reînvie atmosfera istorică a acelui loc milenar, căruia revoluția populară i-a stricat socotelile. Până și locuitorii celui mai îndepărtat și întunecat

colț din Nordul Chinei, dar și hoardele de mongoli de la marginea împărăției știau de frica împăratului care locuia chiar în acest palat!

Sala tronului

Ca vizitator poți zăbovi puțin prin fața tronului cel mare. Dar e și mai interesant să vezi celelalte construcții din jurul palatului, cele care au fost casele de locuit ale suveranului și, mai ales, odăile în care locuiau sutele de soții și de concubine ale acestuia. Vizitatorul de azi poate să-și permită să fie și foarte indiscret. Intră fără emoție în camerele unde se odihnea împăratul. Sau în cele în care locuiau cândva soțiile acestuia, ferite pe atunci de ochii muritorilor de rând. Vizitatorul nu se teme deloc că ar putea da pe undeva peste stafia împăratului

însuși. Și nici peste cea a împărătesei mamă, cea care nu s-a temut să-l înlăture de la putere pe tânărul împărat și, violând tradiția seculară, să se proclame prima împărăteasă a Chinei.

Acele multe case din spatele complexului împărătesc erau, în general, mici. Acum erau înșesate cu expoziții de bogății fără de seamăn: fildeș, aur, picturi, pietre prețioase, vase de cloasonu și tot felul de podoabe. Pe vremuri acele încăperi erau, pesemne, mai simple, poate chiar simple de tot, fără atâtea bogății complexe. Chiar și împărații, probabil, își puneau o scufiță neagră pe cap, la fel ca și călugării, ca să se poată concentra, să aprofundeze operele filozofice, cu adevărat de temut în toată spiritualitatea împărăției.

Soțiile suveranilor trăiau în niște camere austere, capabile să le liniștească, să mai poată medita la rostul celor sacre, sau la probleme filozofice. Ca să treacă vremea mai ușor femeile aveau numeroase îndeletniciri: țeseau, coseau, pictau, se îngrijeau de educația celor tineri etc.

Mai existau și alte camere în care trăiau, ca în niște colivii, tinere fete, destinate fie a deveni, în viitor, soții ale unor mari demnitari, fie să fie trimise ca daruri în alte împărății. Și ca să fie și mai frumoase în accepțiunile chinezilor din vremurile străvechi, piciorușele prințeselor erau constrânse să crească în niște încălțări strâmte, ca să fie cât mai finuțe, cât mai firave.

Exista și o aripă a Palatului de Iarnă, acolo unde, în vechime, n-aveai cum să pătrunzi. În aceste încăperi fortificate se afla tezaurul împărăției. Ca vizitator poți umbla în voie prin toate acele pavilioane. Blocuri întregi de jad, pietre prețioase, opere ale unor artiști care au muncit o viață întreagă pentru realizarea capodoperelor. Pagode înalte de aur, cântărind sute de kilograme, cu filigrane de un rafinament de nedescris. Multe lucrături artistice în cele mai diferite materiale: pietre prețioase, jad, aur, argint, bambus, lemn și câte și mai câte.

Probabil că pe vizitatorul din ziua de azi toată această măreție, toate aceste valori inestimabile ale tezaurului

împărătesc îl amețesc, dar îl și obolesc. Nu poți ieși decât amețit din incintele acestor comori de neimaginat.

Abia afară te poți liniști, poți găsi locuri mai naturale, prin parcul în care se găsesc câteva bazine cu pești exotici. În parcul în care aproape toți vizitatorii, dar mai ales copiii acestora, poposesc cu cea mai mare plăcere!

Palatul de Vară

Palatul de Vară, în fapt un întreg grup de palate este, în esență, un parc foarte întins, situat în afara orașului Beijing, cum ar fi Snagov față de București. Întins pe o suprafață de peste 200 de hectare, în jurul unui lac imens, mai mare decât lacul Herăstrău din capitala noastră. Partea cea mai înaltă a parcului este formată dintr-o colină cu multe construcții din piatră ornamentală, cu clădiri care se înalță ca un turn de pagode supraetajate, construcție înaltă de circa 100 de metri. Colina te obosește până îi atingi vârful. De la translator am aflat că dealul în sine este rezultatul excavării pământului din lac. Am multă admirație pentru munca titanică depusă de poporul chinez pentru realizarea acestei construcții monumentale la porunca împăratului. Nu partea artistică investită la înălțarea impresionantelor pagode pare a fi fost cea mai dominantă, ci mai degrabă această amenajare a terenului, prin săparea lacului și construirea dealului.

Palatul de Vară are o vechime de numai două secole. În jurul anului 1800 a fost devastat de marile puteri imperialiste, dar a fost restaurat în mai multe rânduri. Un turist nu-și poate imagina ce anume este mai frumos, până nu reușește să vadă aceste pagode chinezești frumos restaurate. Totul este plin de perfecțiuni arhitectonice, de picturi fabuloase. În același timp poți rămâne impresionat și de răbdarea cu care au fost desăvârșite toate acestea. E greu de găsit termeni de comparație pentru desăvârșitele elemente arhitectonice realizate în

ceramică, lemn și marmură. Îmbinarea acestor elemente pare să atingă perfecțiunea. Așa cum este bine știut, multe din construcțiile budiste nu folosesc cuiul sau fierul pentru construirea pagodelor, totul este realizat prin îmbinarea celorlalte elemente amintite, cu mare pricepere.

Pagoda și Templul Înțelepciunii din Palatul de Vară

Frumusețea pagodelor te încântă de la distanță. Culorile vii, în roșu și galben, împodobesc zidurile și pereții. Ornamentele nesfârșite îmbracă toate scările, toate pridvoarele. Dar parcă nimic nu egalează frumusețea cornișelor de sub streșini și acoperișurile specific chinezești, arcuite, îmbrăcate cu țiglă albastră. Restaurarea vechilor picturi face ca totul să pară nou și proaspăt, viu colorat, încântător. Restaurările sunt recente și se întâmplă chiar și în zilele noastre.

Prin parc ești fascinat de galeriile și gangurile ce se întind pe kilometri în aer liber, ca o înlanțuire de pagode mici, minunat pictate, încadrate de peisaje cu arbori și flori nespuse de armonios îngrijite. Picturile pagodelor din parc sunt de o varietate deosebită, ele povestind diverse scene din mitologia chineză.

Construcții ornamentale din întinsul parc al Palatului de Vară

Pe colina înaltă despre care am amintit mai sus se înalță o pagodă cu șapte nivele supraetajate. Din aceasta se poate coborî în trepte superbe până la marginea lacului. Alături de ea se află Templul Înțelepciunii. Se spune că împăratul însuși obișnuia să urce treptele acestor pagode ca să ajungă la Templul Înțelepciunii, ori să asculte ciripitul păsărilor.

Nici lacul din preajma colinei și a Templului Înțelepciunii nu putea să rămână mai prejos. Existau bărci de agrement pe tot întinsul lacului. Și noi am urcat într-o astfel de barcă, mare

cât un mic vaporeș, în care doar un singur vâslaș trudea să o dirijeze pe apele întinse ale lacului. Priveliștea era încântătoare. În același timp, simțeam un pic de milă pentru chinezul care muncea să tragă la rame să ne plimbe pe lac și să ne distreze.

Corabia de piatră din parcul Palatului de Vară

Ne-a dus cu barca până în fața unor trepte care urcau spre o nemaipomenit de frumoasă corabie din piatră aflată pe mijlocul lacului. Tot pe lac mai exista și un pod imens, numit podul celor 17 cocoșe, pe care se putea trece pentru a ajunge pe partea cealaltă a lacului, la niște pagode ce păreau extrem de atrăgătoare.

Am părăsit aceste locuri minunate impresionați de măreția, frumusețea și grandoarea lor.

Templul Cerului

În cerul senin de duminică ne trezim cu o vreme caldă, numai bună de făcut pe jos un drum de doi kilometri până la vestitul parc în care se află celebrul Templul al Cerului. Parcul se află nu departe de Piața cea mare a Beijing-ului, numită Tien En Men, piața din care se vedea Mausoleul lui Mao Tze Dun, Porțile de la intrarea în Palatul de Vară și frumoasa clădire a Congresului Popoarelor Chinei.

Odată intrat în parcul de la Templul Cerului puteai vedea un zid roșu, înalt, care înconjoară frumosul complex. Pe drum chinezii se uitau plin de curiozitate la noi, de parcă nu mai văzuseră europeni. Era un sentiment ciudat, să te simți în atenția atâtor priviri curioase, pe o stradă înțesată de oameni când, în mod normal, în așa o aglomerație nimeni nu ar fi trebuit să te bage în seamă.

În parc era lume multă: femei, bărbați, copii de toate vârstele. Toți oameni calmi, cu priviri curioase, demni, mulțumiți de plimbarea lor prin parc.

În jurul zidurilor templului, erau copaci mari care umbreau cărările de arșița soarelui. Printre copaci era puțină verdeață, se simțea clima mai aridă. Iată însă, dincolo de o alee umbrită, se văd deodată niște scări de marmură, care urcă spre templu, printr-o largă poartă a zidului. După ce am urcat sus pe treptele de marmură, ne-am trezit dintr-odată în fața unei minuni: Templul Cerului, în toată splendoarea lui. O construcție înaltă, rotundă, de o frumusețe de nedescris. De pe scările de marmură

se vedea bine planul întregului complex. Între zidurile exterioare se găseau două grupuri de construcții. Unele în jurul templului mare, cel rotund, numit Templul Cerului. În jurul acestuia erau trepte concentrice de marmură pe care se opreau mulți vizitatori să admire sau să facă poze.

Un alt grup de construcții se distingea în jurul unui templu mai mic. Toate construcțiile din jurul celor două temple erau frumoase, elegante, precum niște pagode strălucitoare, în care albastrul acoperișului alterna cu culorile roșu, galben, albastru ce împodobeau pereții exteriori ai lor, dar, mai ales, ai cornișelor și streșinilor. Accesul către aceste clădiri se făcea pe niște alei împodobite cu ornamente deosebite de marmură, dând monumentalitate și splendoare întregului complex. Multe dintre ele erau veritabile magazine de artizanat, podoabe de aur, fildeș, pietre prețioase ș.a. Și, desigur, multe, multe pliante, vederi.

Ornamente interioare din Templul Cerului

Am intrat în templul cel mare. Aici nu puteai să nu fii atras de bogăția picturală a imenselor bolți. Din interior templul era sprijinit de zeci de coloane de lemn, frumos pictate, înalte, gigantice, drepte, paralele, creând o senzație de măreție și grandoare, dar și de unicitate. Ca în orice templu chinezesc picturile conțineau dragoni, desenați prin folosirea celor mai vii culori. Mai erau pictate și păsări Pheonix, strălucind ca aurul, sau uimind prin coloritul lor albastru, roșu și galben, ideal. Cascadele de ornamente nu putea să nu te impresioneze. O priveliște rară pentru ochii unui european.

Templul Cerului

Imaginea frumuseților din jur îți rămânea mult timp întipărită în memorie. Trecând pe frumoasele alei de marmură dintre templul cel mare și cel mic, puteai ajunge într-o zonă semicirculară de ziduri, vestită prin ecouri. Te plasai în fața unui zid, spuneai ceva, nu neapărat cu voce tare, și-ți veneau ecourile de peste tot, mult amplificate.

Tot în complexul Templului Cerului se află și o movilă, destul de înaltă, întinsă pe o oarecare suprafață de teren, născută și ea artificial din excavările de pământ din jurul templului. La prima vedere nu părea să te atragă ceva anume la ea, ca să merite să escaladezi urcușul. Cu toate acestea, am urcat până sus și mi-a plăcut, deoarece efortul mi-a fost răsplătit din plin. Acolo sus am fost întâmpinat de o binefăcătoare boare de vânt, care m-a răcorit. M-am simțit atunci ca la munte. În plus, la vreo două sute de metri distanță, am putut admira complexul Templului Cerului în toată splendoarea lui. Împrejurul acestuia am putut distinge până departe imensul oraș al capitalei chinezești, cu sutele de cartiere, fabrici, parcuri, străzi, cât puteai cuprinde cu ochii.

Merită din plin o duminică petrecută la Templului Cerului!

Templul cel mic

Sărbătoarea milioanei de chinezi de 1 Mai

Este greu de imaginat cum s-ar putea organiza o distracție, o sărbătoare pentru aproape un miliard de locuitori, cât avea China prin anii 1970. Și totuși, asemenea sărbători existau în China, iar dintre acestea, sărbătoarea de 1 Mai era cea mai fastuoasă. M-am întrebat și eu și cred că și dumneavoastră sunteți curioși să aflați cum arăta această sărbătoare în Beijing, la care aproape toți cei 8 milioane de locuitori ai capitalei participau?

În această privință, prin toate parcurile mari ale metropolei și prin celelalte locuri publice unde s-ar fi putut aduna mulțimi de oameni, timp de aproape o lună se făceau pregătiri intense pentru această sărbătoare, se lucra la decoruri, la scene monumentale în aer liber, pregătindu-se cu mare minuțiozitate.

În ziua de 1 Mai colegii noștri chinezi ne-au invitat în oraș să ne arate marea sărbătoare. Ca străini eram întrucâtva privilegiați, deoarece am fost conduși să vedem serbările care aveau loc în interiorul Palatului de Vară, aflat chiar în centrul Beijingului. Eram un grup de români, îndrumați de câțiva delegați din partea chinezilor, însoțiți și de câțiva traducători. Am intrat în parc prin una din porțile mari, înotând într-un furnicar de oameni. Pe aleile de la intrare ne așteptau deja cele mai frumoase decoruri, grupuri de copii de școală, care deja își desfășurau programele lor muzicale foarte variate. Pe alte alei erau alte zeci de scene amenajate în aer liber în care se desfășurau alte reprezentații de cântece și dansuri susținute de copii de școală. În China, arta rafinată, milenară, a cântecelor și

dansurilor, creaa feerii greu de imaginat. Copii păreau îngeri pe pământ! Toate reprezentațiile erau desăvârșite, erau rodul unor repetiții asidue, pline de răbdare și abnegație.

Chinezii sunt pricepuți în a construi orașe în miniatură, în care se distingeau, la dimensiuni foarte mici, mașini, oameni, păpuși, animale, toate supuse unor mișcări sincronizate, mecanice care, sub acompaniamentul unei muzici adecvate, creau o adevărată sărbătoare a păpușilor. Am mai putut vizita și alte puncte de atracție din imensul parc, ne-am așezat ca spectatori la diverse reprezentații în spații cuprinse și organizate în aer liber. Întreg parcul abunda de ansambluri corale, ansambluri de dans renumite în întreaga Chină, care-și prezentau programele cu multă somptuozitate și grandoare, dar și cu nespusă finețe și rafinament.

Deosebit de impresionante erau sărbătorile copiilor din clasele mici de școală. Nu puteai să nu te bucuri de fericirea pe care o regăseai pe fețele lor, probabil pentru simplul motiv că e sărbătoare. Unii arătau de o frumusețe fermecătoare, precum niște păpuși vii. Erau intimidați de sutele, poate miile de obiective fotografice îndreptate asupra lor. Erau cât se poate de frumos îmbrăcați, ca pentru sărbătoare și, ca artiști ce erau, fuseseră vopsiți un pic pe obraji și pe buze cu ceva roșu, probabil ca să pară mai din povești. Am avut revelația atunci că toți copiii din lume sunt frumoși și veseli în zilele de sărbătoare!

La serbările celor mari era o minunăție să admiri măiestria interpretărilor, a melodiilor cu o gamă nesfârșită de virtuozități. Melodiile se cântau în timp ce pe scenă se executau reprezentații. Am constatat cu uimire până unde se extinde virtuozitatea. Creșterea ritmurilor muzicale era amplificată și de aparițiile noi pe scenă, a actorilor odihniți, care preluau ștafeta virtuozității, ducând-o aproape de sublim. Muzica și dansurile chinezești sunt vechi de când lumea, știam asta, dar regimul comunist chinez se folosea de aceste prilejuri de

sărbătoare să rostească prin gura artiștilor propriile lor sloganuri, cuvinte revoluționare, despre hărnicie, devotament și patriotism. Cu toate acestea, treceai peste aceste constatări neplăcute, pentru simplul fapt că exprimarea artistică era superbă. Ca să nu mai vorbim de frumusețea fizică și spirituală a miilor de actori de pe scenele din aer liber.

În aceeași seară ne mai aștepta o sărbătoare grandioasă: sărbătoarea nocturnă a jocurilor de artificii. Am primit biletele de intrare pe Marele Stadion al Oamenilor Muncii, cel mai mare din capitală. Stadionul era într-adevăr grandios, avea o capacitate de 100.000 de locuri. Toate locurile s-au ocupat devreme. Înainte de începerea focurilor de artificii pe stadion s-a desfășurat un meci care nu prea ne-a stârnit interesul. Mai interesantă a fost o serbare a tineretului organizată imediat după meci. Au dat reprezentații pionerii, mai mici sau mai mari, îmbrăcați în uniforme de mătase strălucitoare.

În fine, după lăsarea deplină a întunericului, s-a simțit dintr-odată febra pregătirilor în jurul stadionului. Au fost așezate vreo zece tunuri de artificii pe aleile exterioare, în jurul stadionului. Și iată că a început marele spectacol. Nu-ți venea să crezi ochilor cât de splendid se petrecea totul. Tunurile azvârleau spre cer inepuizabile ghirlande de lumini. Artificiile erau lansate simultan de către cele zece tunuri. Luminele proiectate către cer erau, de fapt, prevestirea unor explozii a altor artificii, mult mai luminoase, la înălțimi mult mai mari. Feeria de lumini și culori îți dădea senzația că ești în mijlocul unui basm. Unele artificii explodau imediat, altele erau întârziate, sau cu explozii în cascadă. După o astfel de șarjă de lumini, întreg cerul de deasupra stadionului era acoperit de zeci de mii de lumini, extinse sub cele mai frumoase configurații, care cădeau apoi în jos, lin, luminând ca niște mici parașute.

Casa Popoarelor Chinei din Beijing

Spectacolul, desigur, a fost unul de neimaginat. Am admirat toate acele frumuseți de o clipă ale unor stele artificiale, aproape de noi, a unor galaxii de luminițe care se stingeau apoi treptat, lăsând parcă întunericul să cuprindă stadionul. Dar nu pentru mult timp, căci o nouă salvă de stele, și mai luminoase, mai deosebite, pornea spre înălțimile cerului. Acest spectacol a ținut multă vreme, până noaptea târziu.

La întoarcerea de la stadion am putut admira pe toate clădirile mării capitale chineze ghirlande de becuri variat colorate, care dădeau un farmec nespus tuturor instituțiilor statului. Dar parcă tot mai frumoase erau ghirlandele de lumini de pe temple și pagode.

Chinezii, atunci, erau foarte mulțumiți de sărbătoarea lor de 1 Mai. Și nicăieri ca în China nu răsună mai emoționant și mai maiestuos cântecul muncitoresc Internaționala.

În vizită la Grădina Zoologică din Beijing

Era într-o după amiază de primăvară, când dorul de liniște și libertate pune mai tare stăpânire pe toate ființele. Contrar acestei logici, noi, românii, împreună cu câțiva chinezi și însoțiți de copiii acestora, am fost transportați cu vreo trei mașini la poarta Grădinii Zoologice din Beijing pentru a o vizita, știindu-se că era una dintre cele mai mari din lume.

La începutul vizitei noastre ne-am pierdut în amănunte: am văzut câteva animale mici închise în cuști de sârmă. Copiii chinezilor care ne însoțeau erau însă încântați de ceea ce vedeau.

Dezamăgirea noastră, a celor adulți, a ținut până ce am ajuns în fața unor gratii înalte, în spatele cărora o maimuță a început să se prăpădească de râs de negliobia noastră, a celor care ne așteptam să vedem o lume de animale nefericite, cu personalitatea zdrobită și dornice de libertate. Chiar și unele animale mai mari de prin preajmă și-au trădat nostalgia de independență și libertate. Erau dispuse să se exhibiționeze în fața vizitatorilor, doar de dragul unor mici ciubucuri. Elefanții mari, care probabil că uitaseră de multă vreme de pădurile tropicale de nepătruns, erau acum stăpâniți de eterna amăgire de a pufăi puternic, de a-și arăta mușchii (întocmai ca unii oameni adulți grași ajunși în mintea copiilor). Din când în când, cu câte un ochi mic și fix, scrutau mâinile oamenilor printre gratii, acele mâini care întindeau mici momeli din zahăr sau pâine.

Unele animale nu aveau chef de nimic, nu ne luau în seamă, dormeau inerte fără a trăda nicio urmă din aspirațiile seculare ale speciei din care făceau parte. Căci cum ar fi putut fi amăgiți urșii polari, de pildă, care erau închiși în jurul unui bazin cu pereți înalți de aproape trei metri, pe un teren întins, cu multe pietre, creând o palidă senzație de răcoare! Vedeam cum urșii albi, imenși, umblau impasibili prin bazin, ursuzi, cu gândul, poate, la paradisul lor alb de la Polul Nord, pierdut pentru vecie.

Mult mai naivi mi s-au părut urșii grizli, masivi, aflați într-un alt bazin, mare și acesta, care desfășurau niște raite de-a dreptul crâncene în jurul apei, rapizi, fioroși, părând că își manifestă multă patimă și ură față de tot și de toate de pe lumea asta. Urcau vitejește pe stânci artificiale, colțuroase, așezate chiar în mijlocul bazinului. Așa, bieții urși, își amăgeau idealurile lor înalte moștenite din străbuni.

Ca să nu ajungem să comentăm comportarea jalnică a unor urși mai mici, care au uitat de mult orice demnitate a speciei și se dedau acum pe panta lingușirilor la gratiile cu spectatori, înălțându-se în două picioare cu ochi rugători și vânând fiecare bucățică dulce de zahăr sau pâine care li se oferea.

Mai încolo am dat peste un “sat” de maimuțe mici, închise în niște gratii înalte, având preocupări atât de variate și de comice că nu te îndurai să mai pleci din fața lor.

Multe tragedii s-ar putea povesti despre animalele cărora li s-a luat libertatea și au fost aruncate după gratii. Cele mai multe dintre acestea nu avea cine să le mai ia în seamă: cerbi, mistreți, iepuri, antilope fine și atente la orice mișcare.

În seamă erau luate doar anumite cazuri, dintre cele puțin mai ieșite din comun: girafele, hipopotamii, rinocerii, zebrele. Pe acestea parcă le simțeai tânjind după vechea lor libertate. Păreau îngândurate și triste, aveau capul atârnat în pământ,

sufereau de căldură și de nemișcare. Și asta după ce, cel mai probabil, toate tentativele lor de evadare au eșuat.

Ornamente dintr-un templu chinezesc

Emoțiile cele mai mari apăreau atunci când treceai pe lângă câteva amenajări ample de stânci, văi și peșteri artificiale, făcute pentru lei și tigri. Deși erau ademeniți cu iepuri aruncați înspre ei, leii se comportau într-adevăr regește, nepărăsind deloc ascunzătorile, așa că am putut admira numai atitudinea, nu și prezența lor. Dacă erai norocos, puteai vedea măcar coada vreunui leu sau coama de păr de pe spinare.

În grădină erau și vulturi închiși în colivii înalte, acoperind un pâlc de copaci. Vulturii stăteau moțâind pe ramuri, măreți și imperturbabili, ca niște prinți de sânge nobil căzuți în robie.

După ce am mai privit nepăsarea hădă a unor șerpi uriași din niște hrube întunecate, după ce am mai salutat un maimuțoi flegmatic care sfida lumea mâncând cu dibăcie portocale, curățându-le de coji și scuipându-le în lături, am părăsit imensa

grădină zoologică pe care apucasem să o vizităm doar parțial. Eram nerăbdători să respirăm aerul curat de afară, sub adierile de vânt și să privim arborii din parcuri cu frunzele aurite de razele soarelui apropiindu-se de apus...

La Circul din Beijing

Într-o altă frumoasă seară de primăvară gazdele noastre din China ne-au dus la un spectacol de circ în faimoasa arenă a acestuia din Beijing, o arenă modernă, gigantică, cu o arhitectură desăvârșită.

Spectacolul mi s-a părut măreț, dincolo de orice grandoare ce se poate închipui. Și asta poate și din cauză că mă aflam de 10.000 de kilometri de București, într-o țară exotica, în fața unui spectacol de circ care distrează, seară de seară, de ani de zile, cel mai numeros popor din lume! Sau poate din cauză că, personal, n-am văzut prea multe circuri, nici în București, nici în alte părți.

Mi s-a părut că actorii au ținut cu tot dinadinsul să ne uimească printr-o prestație la cote înalte, printr-o reprezentație care demonstra forța umană, agerimea, abilitatea, perseverența, precizia, finețea, flexibilitatea, curajul, istețimea, bravura și multe alte calități umane toate adunate ca într-un evantai sub cupola circului. Am putut admira, nu o singură dată cu sufletul la gură, piramide umane cu supraetajări de până la opt coloane, echilibristică absolut uimitoare, întinderea simultană a opt arcuri așezate în poziții dintre cele mai diferite în raport cu mâinile, picioarele și umerii și multe alte exerciții care m-au impresionat.

Mai slăbuțe mi s-au părut numerele cu zburătorii de la trapez, care nu m-au impresionat în mod deosebit. Astfel de reprezentații mai văzusem, unele chiar renumite, precum acelea

ale Circului din Moscova. Chinezii puneau însă mare accent pe asemenea numere, care erau foarte gustate de public și aplaudate la scenă deschisă de către spectatori.

Piata Armoniei Supreme

Cele mai drăgălașe numere au fost cele în care figurau animale dresate: maimuțe, urși, capre, oi, cămile. Câteva elemente din aceste minispectacole cu animale au reușit parcă să-mi demonstreze că legendele care circulau pe seama acestora erau chiar adevărate. Unică în lume, în felul ei, a fost o „trupă” de căței pekinezi care pur și simplu te țineau cu sufletul la gură prin rafinamentul exercițiilor pe care ni le-au prezentat. Se simula o clasă de școală de căței pekinezi, fiecare cățel jucând rolul unui prototip de elev dintr-o clasă (șilitor, obraznic, slabi etc.). Efectul comportamentului lor, îndelung aplaudat, a fost nemaipomenit. Toți spectatorii s-au distrat în hohote de râs și aplauze febrile.

În pauzele reprezentațiilor cu animale au fost interpretate mici scenete cu clovni. Astfel că, până și pauzele au putut oferi momente interesante. Câțiva dintre clowni nu erau mulțumiți de calitatea microfoanelor. Atunci am putut vedea cu câtă măiestrie exploataseră chinezii ideea unui efect nedorit în microfonie: zgomotul. Clovniii începură să facă probe de microfon. La început zgomotele erau oribile. Însă imediat s-a trecut la imitarea la microfoane a foșnetului unei păduri. Foșnetele erau atât de variate, de au rămas uimiți toți cei care le ascultau. Aceste momente însă nu au reprezentat decât partea de început, partea dedicată “încălzirii” publicului, deoarece, în următoarele clipe actorii au început să interpreteze rolurile în toată splendoarea talentului lor. Au emis pufăitul unei locomotive care pleacă din gară, la început mai încet, apoi din ce în ce mai iute. Au urmat apoi trilarurile priveghetorilor, pe care le simțeau parcă prezența pe scenă. Au mai imitat pornitul

unei mașini, mersul acesteia. Apoi, o trupă de ostași, care trece pe stradă în pași cadențați, sau în alergare. Apoi strigând lozinci, dar și avioane care traversau cerul și riposta antiaerienei, un avion lovit, care cade și explodează, și multe, multe alte momente, toate de o interpretare desăvârșită.

În final am asistat la câteva numere absolut superbe de magie, iluzionism și îndemânare. Au fost astfel o mulțime de momente pe care nu ai fi putut să le uiți cu ușurință. Momente pe care mi-am propus să le povestesc cu lux de amănunte celor de acasă.

Pe Muntele Sfânt de la Taian

Ca răsplată că am omologat cu succes noul sistem de calcul de la Radio, chinezii ne-au oferit un minunat week-end pe Muntele Sfânt aflat în orașelul Taian. Am plecat din Beijing cu trenul și, în câteva ore, am ajuns și am trecut Fluviul Galben.

Seara ne-am oprit și am înnoptat într-o localitate aflată la poalele muntelui sfânt, obiectivul expediției noastre. Acest munte, așa cum știam, este plin de memoria marelui filozof antic Confucius.

Dimineața am pornit din nou la drum și am urcat cele 9 mii de trepte care pornesc din vale și ajung până în vârful muntelui. Era un soare frumos, era cald, poate prea cald. Noi însă am urcam, nerăbdători și curioși să ajungem sus. Dar unii nu au prea reușit să mai urce, înaintau greu, așa că i-am mai așteptat pe drum, căci seara trebuia să dormim cu toții undeva pe vârful muntelui. Se merita însă să urci, deși era foarte greu. Priveliștea, de acolo de sus, era ca în basme. Muntele părea sălbatic, avea prăpăstii multe, stânci albe și colțuroase, coroane de chiparoși verde-întunecați, profilați pe cer.

Personal, n-am avut deloc probleme cu urcatul, ba chiar eram printre primii. Mai buni ca mine pe acest urcuș erau niște localnici budiști, bruneți, dezbrăcați până la brâu, cărând în spate butuci de lemn cumpărați din vale pe care-i duceau ca recunoștință lui Budda, sus, tocmai în vârful muntelui.

În sfârșit, a venit seara și am ajuns și noi în vârful muntelui. Acolo se găsea un motel al mănăstirii budiste.

Dimineața ne-am trezit devreme, ca să prindem cum răsare soarele, în toată măreția lui. Cu mic, cu mare, am ieșit din camere și am pornit spre o creastă a muntelui să așteptăm binemeritul răsărit. A fost o priveliște nemaipomenită, soarele a apărut măreț, auriu și strălucitor și pentru toți a fost o binecuvântare.

Întoarcerea nu s-a mai petrecut pe același traseu, adică pe cele 9 mii de trepte, ci am coborât pe o altă cale, am urmat un drum prin pădure până am ajuns la un pârau, acolo unde ne așteptau microbuzele. Am coborât mai departe, îmbarcați în microbuze, dar am trecut prin câteva spaime teribile, întrucât valea de pe lângă pârau pe care am urmat-o, era denivelată și pe alocuri abruptă, chiar periculos de abruptă.

Ajunși cu emoție înapoi la poalele muntelui, am avut timp să umblăm pe la niște prăvălii și să cumpărăm statuete de jad. Erau statuete de diverse forme, chipuri de budiști, căluți, pescari etc. Cele cu pescari chinezi care țineau undițe în mâini au avut cel mai mare succes. Și nu erau prea scumpe, costau cam patru yuani bucata. Pentru noi nu erau scumpe, căci chinezii nu-și prea puteau permite să le cumpere, ei aveau circa 40 yuani salariu pe lună.

Înainte de a ne înapoia definitiv ni s-a mai prezentat un complex imperial, întins, cuprinzând o bogăție de monumente istorice de o valoare deosebită. La fel de mult m-a impresionat arta chinezilor de a îngriji arbori vechi, unii chiar de 2500 de ani (vă puteți imagina, arbori care dăinuiau de circa 500 de ani înainte de Hristos!)

Vizita într-o comună populară din preajma Beijingului

Îmi erau dragi localnicii pe care-i întâlneam prin oraș, sau cu care lucram. Știam bine, erau săraci, suportau multe lipsuri materiale. Dar erau harnici și prietenoși.

Odată am fost invitați într-o comună populară, aproape de Beijing. Comunitatea unei comune chinezești numără circa 50 de mii de locuitori. Arăta precum o mahala din București, cu case mici și sărăcicioase. Ulițele satului erau curate, bine îngrijite. În centrul comunei se afla un fel de prăvălie, mare, din care se puteau cumpăra tot felul de nimicuri, cum gândeam noi, însă lucruri foarte importante pentru localnici: orez, haine ieftine, stilouri, chinezării.

Am fost primiți de “tovarășii” de la conducerea comunei. Ni s-a explicat că în comună erau câteva mii de tractoare și camioane, că rolul comunei era de a cultiva cât mai multe legume pentru aprovizionarea marelui oraș Beijing.

Am plecat de acolo, am urcat în mașini, am trântit ușile după noi salutând chinezii curioși care s-au adunat în preajma prăvăliei. Am plecat lăsând în urmă mii de suflete de muncitori chinezi, care urmau să se descurce singuri, pe mai departe, așa cum or putea. Mi-au rămas în memorie chipurile copiilor care se uitau lung după noi și ne făceau semne de adio, triști și posomorâți... Erau, pesemne, bucuroși că văzuseră străini prin preajma lor. Și parcă arătau cumva ca și mulți dintre copiii frumoși și dragi de prin școlile noastre...

Wuhan

Tot cu probleme de asistență tehnică pentru calculatoare am ajuns și în orașul Wuhan, un mare oraș din centrul Chinei, având vreo patru milioane de locuitori. Privilegiul, dar poate și neșansa acestui mare oraș chinezesc, este de a fi situat chiar pe coama uriașului Fluviu Albastru (Yangtze). Privilegiul constă în minunatul peisaj creat de cel mai mare fluviu al Chinei, cu poduri lungi de kilometri, cu ambarcațiuni de tot felul, vapoare care străbat fluviul prin centrul orașului zi și noapte. Neșansa orașului Wuhan de a fi situat chiar pe acest renumit fluviu constă în continua amenințare a inundațiilor catastrofale. Nu cu mulți ani în urmă orașul a suferit un cumplit dezastru, ca urmare a unor inundații fără precedent, ca o răzbunare a monstrului de ape, în urma căruia numeroși locuitori ai orașului și-au pierdut locuințele, animalele și unii din ei chiar și viețile.

Dar, pe când eram noi acolo, la Universitatea din Wuhan, treburile erau liniștite, nimeni nu se mai gândea la inundații. Locuiam în niște moteluri ale Universității, chiar pe vârful unei coline, în mijlocul unui parc frumos. Împrejurimile erau interesante. Noi, grupul de români, împreună cu câțiva americani care se aflau și ei pe acolo, am inventat diferite moduri de a ne petrece timpul liber: jucam badminton, aruncam farfurii de plastic zburătoare, jocuri de cărți. Asta, desigur, atunci când gazdele nu ne invitau să vizităm alte obiective turistice din oraș sau de prin preajma orașului Wuhan.

În oraș, de pildă, erau multe locuri interesante de văzut. Am fost la un spectacol de divertisment, unde am putut să ne

delectăm cu frumusețea și măiestria unor artiști chinezi pe primă clasă.

Într-o altă zi, împreună cu un grup de chinezi și cu copiii acestora, am urcat pe o colină din preajma orașului, care avea o mulțime de pagode și locuri frumos amenajate pentru vizitatori. Am găsit acolo câteva chioșcuri de la care ne-am putut aproviziona cu vederi și bomboane. La banii noștii bomboanele ni se păreau foarte ieftine. Nu la fel de ieftine erau ele și pentru chinezi. De pildă, ca să iei o livră de bomboane (în comerțul din China se practică unitatea de măsură livra, moștenită de la englezi) un chinez trebuia să dea aproape salariul său pe o zi. Evident, nu-și prea permiteau. Noi, românii, însă, ne-am putut permite să cumpărăm multe bomboane și vederi și am împărțit la toată lumea, în special la copii. A fost o zi de mare fericire pentru ei, ca și pentru noi.

În Wuhan am avut și o experiență inedită. Eram la Centrul de Calcul al Universității din localitate, într-o zi obișnuită de muncă. Translatorul de engleză mi-a spus dacă nu vreau să merg pe stadion să văd o competiție de atletism. Am acceptat, desigur, doar eram un amator al întrecerilor sportive. El mă conduce pe stadion, mă urcă la tribuna oficială, lângă elita orașului. Am fost plasat chiar în preajma Secretarului de Partid al Orașului Wuhan, o mare personalitate printre localnici. Au venit și câțiva ziaristi locali să-mi ia un interviu. Mare lucru n-am spus atunci. În final ni s-au adus niște tăvi cu câni cu capace de porțelan de o rară frumusețe. Mă așteptam să ne fie servit ceai aromat. Spre marea noastră surpriză în ceștile acelea de porțelan era apă fierbinte. Exact, apă simplă, fierbinte! Iar afară era o toropeală la circa 40 de grade. Toată lumea a fost servită cu apă fierbinte. Inclusiv Secretarul de Partid al Orașului Wuhan. A fost o surpriză, dar am și învățat ceva din acest eveniment!

Într-un week-end am fost duși într-o excursie lungă, undeva spre sudul Wuhanului, circa 800 de kilometri, cu trenul, mai precis spre provincia Chinșasa. A fost o excursie greu de uitat. Din tren vedeai câmpiile vaste ale Chinei. Ici acolo se vedeau și munți pitorești, de forme foarte ciudate. Se vedeau și satele mari, în care chinezii lucrau până și duminica, la orez, cu picioarele până la gleznă în apă și nămol. Se vedeau animalele, vaci sau bivolițe, muncind la munca câmpului. La două-trei comune mari, se putea vedea câte o fabrică de cărămidă. Casele erau mărunte, majoritatea cu două cămăruțe mici. Încălzire iarna nu exista, cel puțin așa am aflat. La sud de Fluviul Albastru nu se admitea încălzire iarna, printr-o lege, despre care am aflat dar nu i-am înțeles niciodată conținutul. Și zilele erau reci, în zonele sudice ale Chinei.

Orașul Wuhan

Am coborât din tren pentru o excursie cu un vapor de agrement pe un lac întins, de nu i se vedeau marginile. Erau acolo, pe mal, câteva temple, unde unii meșteșugari ne prezentau spre vânzare fel și fel de obiecte de lemn de o mare frumusețe. Nu se știe de ce, nimeni dintre noi n-a cumpărat ceva de acolo. Dacă măcar unul ar fi cumpărat ceva, probabil că s-ar fi luat și alții după el. Dar noi am plecat de acolo, lăsându-i pe bieții meseriași ai locului să se descurce singuri pe mai departe.

Casa din Wuhan

În aceeași zi de duminică am fost duși la o sărbătoare populară, o competiție chinezească de ambarcațiuni pe un canal sau lac de mare întindere. Erau sute de mii de chinezi pe țărmurile aceluia lac. Era o atmosfera de parcă eram la Oxford,

la o întrecere de canotaj. Vedeai o mulțime de oameni, tineri, copii fericiți, așteptând concursurile de ambarcațiuni. În fine, după un pic de așteptare, au apărut ambarcațiunile de concurs. Erau destul de mari, având câte opt sau zece sportivi la vâsle. Ambarcațiunile erau împodobite cum nu se poate mai pitoresc, cu nelipsiții dragoni la cârme. Când s-a dat startul, toată mulțimea aceea uriașă a început să facă un vacarm asurzitor, s-au pus la megafoane melodii ritmate, specific chinezești, cu un ritm sacadat al tobelor. Spectacolul a fost superb. Nu atât câștigătorul ne-a interesat, cât spectacolul. Ne-am convins încă odată că chinezii sunt foarte pricepuți la organizarea de spectacole de masă.

La întoarcerea în Wuhan am călătorit în compartiment cu un chinez, om de afaceri din Hong Kong. Era musulman de religie, un om remarcabil, cu multă prestanță. Am fost surprinși să aflăm o parte din concepția lui despre viitor. Ne-a spus, printre altele, că viitorul lumii aparține Chinei. Că în viitor China o să întrecă industrial, tehnologic și economic, chiar și Statele Unite.

I-am spus că, deocamdată, China e săracă, nu are resurse. Iar el ne-a zis că bogăția Chinei constă în populația ei uriașă ca număr. Populația care, prin muncă și hărnicie, va depăși toate țările lumii. Iar cu resurse naturale China stă chiar mai bine ca Statele Unite care aproape că și-au epuizat resursele naturale, în timp ce China încă nici n-a început să le exploreze și să le exploateze. Și se spune că ele resursele sunt inepuizabile. Așa că, n-ar fi deloc exclus ca populația întregului glob pământesc să fie invadată oarecum de rasa galbenă, populație aflată la această oră într-o continuă explozie demografică.

Am fost uimiți de spusele chinezului acela din Hong Kong. În timp, am constatat că avea o oarecare dreptate. În prezent China a depășit deja economia Japoniei. Și nu mai are mult să o întrecă și pe cea a Statelor Unite.

Podul peste Fluviul Albastru (Yangtze)

Dispariția vrăbiilor

Se spune că dintotdeauna chinezii au dus o luptă intensă împotriva celor patru mari dăunători: vrăbiile, șoarecii, muștele și țânțarii.

Iată un episod curios, despre care se afirmă că s-a petrecut în realitate în urmă cu 50 de ani. Li s-a părut chinezilor că vrăbiile aduc mai multe pagube decât foloase, fapt pentru care s-au gândit să le stârpească, având în vedere culturile imense de orez din care acestea se ospătau din belșug.

Așa că, s-a dat un ordin ca, timp de trei zile, fiecare locuitor din sate și de la orașe să bată puternic din tobe, tigăi, clopote, pocnitori și orice altceva care să țină sub teroare vrăbiile și să le silească să zboare fără încetare, până la epuizare. La fel s-a întâmplat în tot Beijing-ul și în toate satele. După cele trei zile de zbor continuu, vrăbiile au căzut frânte și ai murit. Se povestește că s-au strâns și debarasat atunci camioane întregi de vrăbii moarte.

Azi, într-adevăr, în Beijing aproape că nu mai vezi pe nicăieri vreo vrăbie. În schimb, s-au înmulțit îngrijorător alți dăunători, de tot felul. Iar chinezii au învățat repede din această lecție să prețuiască toate foloasele pe care le aduc, de fapt, aceste păsări harnice și fragile.

Nicăieri nu e mai bine ca acasă

După cele trei luni de zile cât am stat în China, mi s-a făcut un dor teribil de acasă. Nu mă mai interesa aproape nimic, nu-mi mai trebuia nimic, nici cloasoneuri, nici inele de aur, nici mătasuri. Vroiam acasă.

Așa că, am așteptat cu nerăbdare avionul să vină din țară ca să ne ducă acasă. Am făcut drumul invers către țară, călătorind noaptea și admirând încă odată tainele munților Kun-Lun și ale Tibetului. Am văzut, prin hubloul avionului, luminițele tainice de pe vârfuri de munți, de prin văile întunecate sau de prin locuri pustii. De ce mai erau încă aprinse acele luminițe în ceas de adâncă noapte? Erau luminițele care vegheau pustietățile pe care le străbăteam, sau poate cele peste care treceam și ne sprijineau ca niște călăuze în noapte? Sau poate erau gândurile mele care încă mai sclipeau după ce au fost atât de răvășite în scurta perioadă în care am locuit foarte aproape de aceste meleaguri străine și magnifice?

Am trecut încă odată peste Hymalaya cea impunătoare. Dar pe când am survolat renumitul masiv K2 (din nordul Pakistanului), se stârnise o furtună, cu nori înspăimântători și învolburăți până aproape de 12.000 de metri înălțime. Pilotul a fost nevoit să ridice avionul la cca 13.000 de metri, ca să găsească un culoar bun, lipsit de furtună, apoi, după ce furtuna s-a mai liniștit, a coborât în liniște în noaptea întunecoasă din valea Hindusului.

În fine, după încă un popas la pakistanezii în cămăși albe de la Karaci și după o traversare nocturnă a Iranului, apoi a

Turciei, spre ziuă a apărut la orizont tărâmul Europei. Europa cea verde, cu câmpii întinse de culturi, cu munți, păduri și ape. Iată și Constanța, iată România, iată câmpiile întinse ale Bărăganului. Totul e verde, parcelat, viu! Nici o urmă de pustietate, de neliniște. Ce bine e să ajungi acasă! De fapt, am putut constata cu multă credință că nicăieri nu este mai bine ca acasă!...

CUPRINS

Hymalaya	3
Primele impresii din Beijing	
Nu ești chinez dacă nu vezi zidul chinezesc	
Mormintele dinastiei Ming	
Palatul de Iarnă, numit și Palatul Interzis	
Palatul de Vară	
Templul Cerului	
Sărbătoarea milioanei de chinezi de 1 Mai	
În vizită la Grădina Zoologică din Beijing	
La Circul din Beijing	
Pe Muntele Sfânt de la Taian	
Vizita într-o comună populară din preajma Beijingului	
Wuhan	
Disparația vrăbiilor	
Nicăieri nu e mai bine ca acasă	

De același autor:

Adoris și Kromia

roman, Editura InfoRapArt, Galați, 2010

Puterea razei albastre

roman/povestiri, Editura InfoRapArt, Galați, 2010

Eternele visări

povestiri, Editura InfoRapArt, Galați, 2010

În volum colectiv:

Noaptea curcubeielor lungi

antologie colectivă de proză, Editura InfoRapArt,
Galați, 2010